

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA SPECIALIOSIOS ŽEMĖS ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS PROGRAMOS (SAPARD) 2006 METŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ PATVIRTINIMAS (INFORMACINĖS SISTEMOS BENDROSIOS KONTROLĖS VERTINIMAS)

2007 m. gegužės 02 d. Nr. IA-9000-5-1
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Informacinių technologijų valdymo ir audito departamento direktoriaus Dainiaus Jakimavičiaus
2007-03-30 pavedimą Nr. 9000-5

Auditą atliko valstybiniai auditoriai:
Živilė Kindurytė (grupės vadovė)
Irina Kiškina

Auditas pradėtas 2007-03-30
Auditas baigtas 2007-04-30

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
Priedai	8

IŽANGA

Informacinės sistemos SAPARD bendrosios kontrolės vertinimas (Ribotos apimties finansinis auditas) Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) buvo numatytas Valstybės kontrolės 2007 m. valstybinio audito programoje.

Auditas pradėtas 2007 m. kovo 30 d., baigtas 2007 m. balandžio 30 d..

Audito metu nustatytus pastebėjimus suskirstėme į kategorijas pagal svarbumo lygį:

- **Svarbūs pastebėjimai** – dalykai, į kuriuos Agentūros vadovas ir / ar Įgaliotas valstybės pareigūnas turi nedelsdamas atkreipti dėmesį;
- **Vidutinės svarbos pastebėjimai** – dalykai, susiję su Agentūros ir / ar Finansų ministerijos Nacionalinio fondo departamento vidaus kontrolės sistema ir į kuriuos nedelsiant turėtų būti atkreiptas atitinkamo lygio vadovų dėmesys;
- **Nedidelės svarbos pastebėjimai** – dalykai, kuriuos reikia spręsti, siekiant užtikrinti visapusišką atitiktį akreditavimo kriterijams ir kitiems Daugiametės finansavimo sutarties reikalavimams.

Šios ataskaitos formatas yra toks, kokio reikalaujama pagal Europos Komisijos gairę. Šio audito rezultatai perkelti į Specialiosios žemės ūkio ir kaimo plėtros programos 2006 metų išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito ataskaitą.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Agentūros informacinių sistemų saugumo atitikimą Daugiametės finansavimo sutarties reikalavimams atlikome vadovaudamiesi Europos Komisijos Žemės ūkio generalinio direktorato paskelbtomis Mokėjimo agentūrų informacinių technologijų sistemų kompiuterinio saugumo gairėmis Nr. AGRI-2004-60334-01-00 (toliau tekste – IT saugumo gairės), Tarptautiniais audito standartais, INTOSAI audito standartų įgyvendinimo Europoje 22 gaire ir naudojomės INTOSAI IT audito nuolatinio komiteto metodikomis.

Audito metu mes pasinaudojome Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (toliau – EŽŪOGF) Garantijų skyriaus 2006 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateikta informacija, susijusia su kompiuterinio saugumo vertinimu. EŽŪOGF Garantijų skyriaus 2006 m. Patvirtinimo audito metu mes vadovavomės LST ISO/IEC 17799:2004 standartu¹. SAPARD patvirtinimo audito metu mes peržiūrėjome Agentūros praktinį atitikimą IT saugumo gairėms, pagrindinį dėmesį telkdami į tas sritis, kurių neapėmė 2006 m. EŽŪOGF Garantijų skyriaus Patvirtinimo auditas.

Agentūra jau atsižvelgė į 2006 m. EŽŪOGF Garantijų skyriaus Patvirtinimo audito išvadas ir daugelis rekomendacijų įgyvendinamos arba numatyti jų atlikimo terminai.

Patvirtinimo audito metu susipažinome ir analizavome SAPARD administravimo informacinę sistemą. Mes bendravome su šios sistemos prižiūrėtojais, t. y. su Agentūros Informacinių technologijų departamento (toliau – ITD) direktoriumi ir Agentūros informacinės sistemos administratoriais. Audito metu peržiūrėjome Agentūros informacines sistemas reglamentuojančius dokumentus.

AGENTŪROS INFORMACINĖ APLINKA

Specialiosios žemės ūkio ir kaimo plėtros programos (toliau – SAPARD) informacinių sistemų valdytoja yra Finansų ir apskaitos departamento direktorė. Agentūroje už informacinių sistemų priežiūrą ir projektavimą atsakingas atskiras Informacinių technologijų departamentas. ITD padalinį sudaro trys skyriai:

- Sistemų projektavimo,
- Sistemų administravimo,
- naujai įkurtas Paslaugų valdymo skyrius².

¹ LST ISO/IEC 17799:2004 „Informacijos technologija. Saugumo metodai. Informacijos saugumo valdymo praktikos kodeksas.“

² Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2007 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. BR1-96 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos struktūros patvirtinimo“ patvirtinta Agentūros struktūra.

ITD direktorius pavaldus Agentūros direktoriaus pavaduotojui (žiūrėti 1 priedą). Agentūroje atskirtos informacinių sistemų projektavimo, administravimo ir duomenų suvedimo funkcijos, sukurta informacijos politika ir procedūros. SAPARD procesai kompiuterizuoti apskaitos modulyje, kuris yra sudėtinė Agentūros veiklos procesų ir SAPARD programos informacinės sistemos dalis (žiūrėti 2 priedą). Šio apskaitos modulio pagrindas yra standartinė NAVISION³ programinė įranga.

---

³ NAVISION - Danijoje sukurta apskaitos ir verslo valdymo sistema.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

PASTEBĖJIMAI

Toliau pateikiami audito metu nustatyti pastebėjimai bei suformuluotos rekomendacijos, susijusios su IT saugumo gairių ir Daugiametės finansavimo sutarties reikalavimais.

(1) Nedidelės svarbos pastebėjimas – pakeitimų valdymas.

Pagal DFS priedo A skyriaus 14 straipsnio 2.2.6 e) punktą, kompiuterių ir programinės įrangos pakeitimai turi būti patikrinami, ir jiems turi būti pritarta prieš juos diegiant, t.y. turi veikti pakeitimų valdymo procedūra.

Audito metu nustatėme, kad:

- Agentūra nepasitvirtinusi savo pakeitimų testavimo metodikos pagal teisės aktų reikalavimus. Agentūra vadovaujasi sistemų kūrėjų siūlomomis testavimo metodikomis, tobulintina pakeitimų klasifikavimo ir vertinimo tvarka.

2) Nedidelės svarbos pastebėjimas – fizinė prieiga.

Pagal DFS priedo A skyriaus 14 straipsnio 2.2.6 f) punktą, kompiuterinės sistemos turi būti fiziškai apsaugotos nuo pašalinių asmenų naudojimosi jomis, o duomenys turi būti saugomi, padarant jų kopijas, kurios būtų laikomos atskiroje saugioje vietoje.

Audito metu nustatėme, kad:

- Agentūroje ryšio kabeliai tinkamai neapsaugoti nuo galimo pažeidimo.
- Vartotojai naudojantys nešiojamus kompiuterius, nežino apie užrakinimo galimybę.
- Paliekama neapsaugota kompiuterinė įranga, vartotojai slaptažodžiu neapsaugo ekrano. Nesankcionuotos prieigos prie duomenų riziką sumažina automatinis priėjimo prie asmeninių kompiuterių blokavimas po nustatyto laiko.
- Agentūra neturi nepertraukiamų maitinimo šaltinių (toliau – NMS) įrangos negarantinio aptarnavimo sutarties, NMS periodiškai netikrinami, bandymai neatliekami ir neprotokoluojami, aptarnavimai nefiksuojami bandymo žurnaluose.
- Agentūroje nesudaryti veiklos testavimo bandymo planai, bandymai audituojamu laikotarpiu nebuvo atliekami.

(3) Nedidelės svarbos pastebėjimas – duomenų slaptumas, vientisumas ir prieinamumas, pastovieji duomenys.

Pagal DFS priedo A skyriaus 14 straipsnio 2.2.6 antrą dalį, remiantis patvirtinta informacijos ir ryšių technologijų strategija, turi būti sukurta išsami informacijos technologijų apsaugos politika, siekiant užtikrinti slaptumą, vientisumą ir visų duomenų prieinamumą.

Audito metu nustatėme, kad:

- Audituojamu laikotarpiu, pasikeitus informaciniam turtui, neatliktas informacijos saugumo valdymo politikos dokumento patikrinimas, kaip numatyta Agentūros Informacijos saugumo politikoje (toliau – Agentūros ISP).

- Agentūroje nesuklasifikuota informacija pagal teisės aktų rekomendacijas .
- Agentūroje neatliekama nepriklausoma periodinė vartotojų prieigos teisių peržiūra.
- Agentūroje tinkamai nedokumentuota veiklos tęstinumo strategija, kaip numatyta Agentūros Informacijos saugumo politikoje.
- Audituojamu laikotarpiu nebuvo vykdomi Agentūros veiklos tęstinumo politikos atnaujinimai - peržiūros, kaip numatyta Agentūros ISP.
- Agentūros Rizikos vertinimo ir valdymo skyriaus vedėjas paskirtas atsakingu už informacijos apsaugą, tačiau neturi informacijos turto sąrašų: duomenų bazių ir duomenų rinkmenų, sistemos dokumentų, vartotojo vadovų, mokymo medžiagos, naudojimo arba palaikymo procedūrų, nenutrūkstamumo planų, kopijavimo priemonių, archyvo informacijos.

Rekomenduojame užtikrinti Agentūros informacijos apsaugos atitikimą IT saugumo gairėms.

IŠVADA

Agentūroje taikomos kompiuterių saugumo procedūros užtikrina, kad Agentūra atitinka atitinkamus DFS aprašytus akreditacijos kriterijus, išskyrus mūsų pateiktus pastebėjimus.

Informacinių technologijų valdymo ir audito departamento
direktoriaus pavaduotojas

Irmantas Aleliūnas

Informacinių technologijų valdymo ir audito departamento
vyresnioji valstybinė auditorė

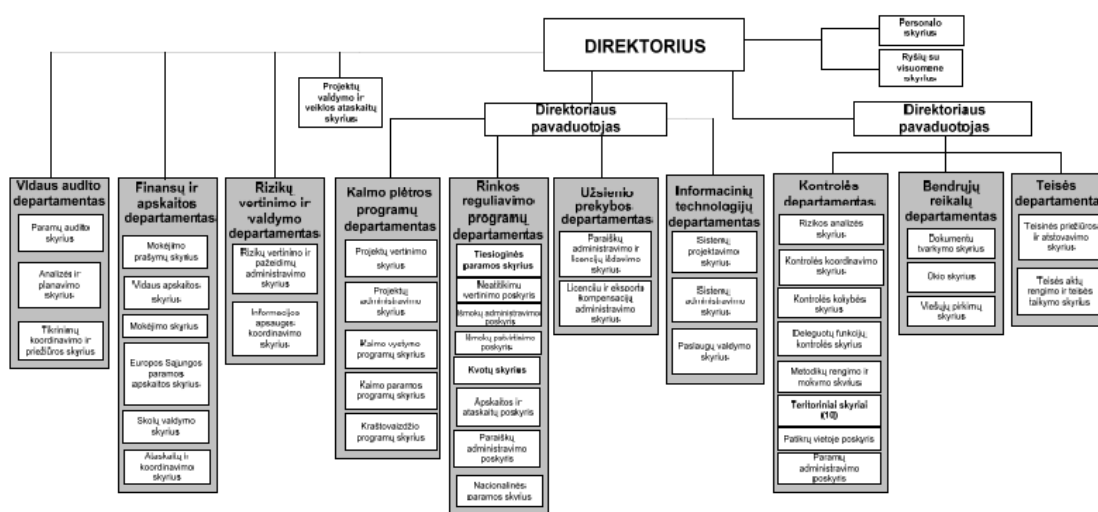
Živilė Kindurytė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
Specialiosios žemės ūkio ir kaimo
plėtos programos 2006 metų išlaidų
ataskaitų patvirtinimas (informacinės
sistemos bendrosios kontrolės
vertinimas)
1 priedas

Nacionalinės mokėjimo agentūros struktūra⁴

1 pav. Agentūros struktūra

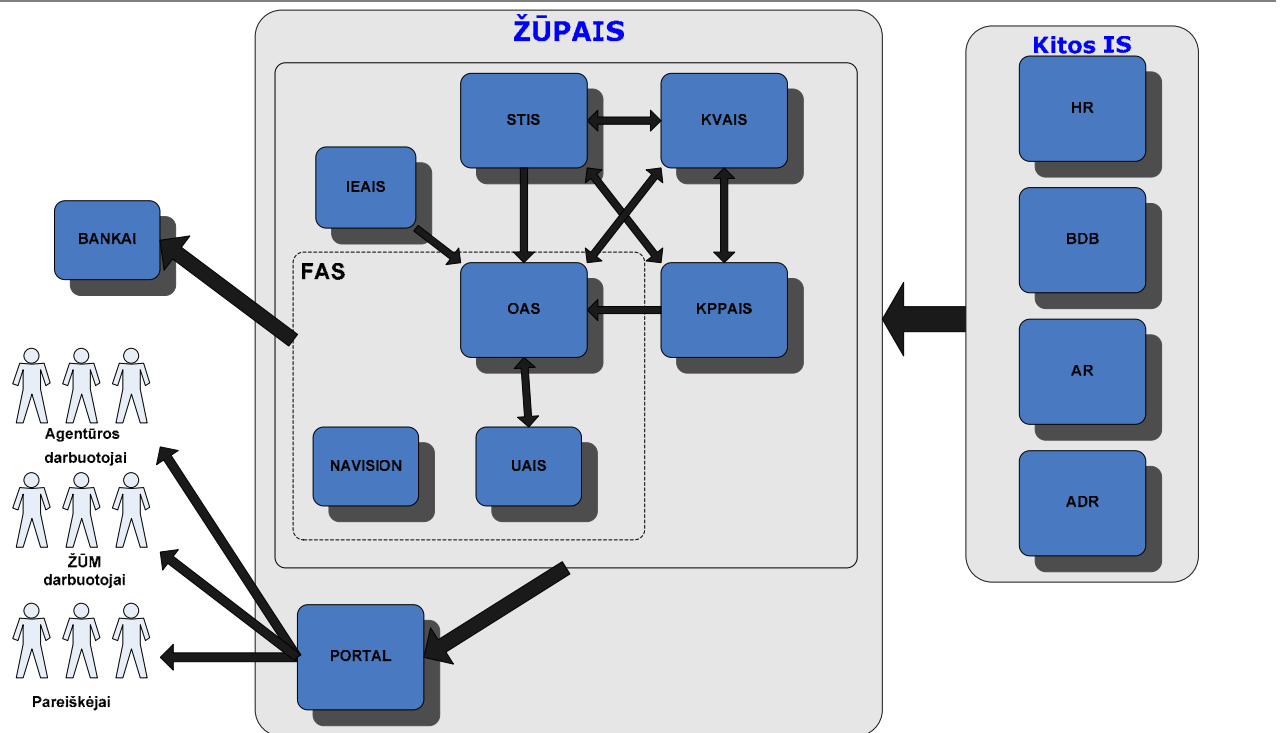
Šaltinis - Agentūros interneto tinklapis www.nma.lt

⁴ Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2007 m. vasario 19 d. įsakymu Nr.BR1-96 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos struktūros patvirtinimo“ patvirtinta Agentūros struktūra.

Valstybinio audito ataskaitos
Specialiosios žemės ūkio ir kaimo
plėtros programos 2006 metų išlaidų
ataskaitų patvirtinimas (informacinės
sistemos bendrosios kontrolės
vertinimas)
2 priedas

Agentūros informacijos srautų diagrama

2 pav. Pavadinimas

Šaltinis - Agentūros 2006-09-16 pranešimas „Software Supporting Direct Payments Scheme“

Agentūros Žemės ūkio paramos administravimo informacinę sistemą (ŽŪPAIS) sudaro šie tarpusavyje susiję moduliai:

- **STIS** - supaprastintų tiesioginių išmokų administravimo informacinė sistema, skirta tiesioginių išmokų už pasėlius administravimo procesams valdyti;
- **KPPAIS** - kaimo plėtros priemonių administravimo informacinė sistema, skirta paramos pagal kaimo plėtros priemones administravimo procesams valdyti;
- **KVAIS** - kvotų administravimo informacinė sistema, skirta pieno ir kitų kvotų administravimo procesams valdyti;
- **FAS** – apskaitos ir ataskaitų informacinė sistema, kuriai padedant surenkama visa informacija apie mokėjimus iš kitų informacinių sistemų, mokėjimai siunčiami į banką ir atitinkamai apskaičiuojami; Apskaitos modulį sudaro: Nacionalinės ir SAPARD paramos administravimo ir apskaitos sistema; ES paramos apskaitos sistema; Užstatų administravimo informacinė sistema (NAVISION, OAS, UAIS).

-
- **LPMIS** - Logistikos ir plotų matavimo informacinė sistema;
  - **IEAIS** - Importo ir eksporto administravimo informacinė sistema.

2006 metais įdiegta informacinė sistema **PORTALAS** - informacija internete apie gautą paramą, paramos gavėją, pateiktas paraiškas.

Agentūros informacinės sistemos taip pat gauna duomenis iš seniūnijų ir savivaldybių, bei registrų duomenis iš VĮ Registrų Centras ir VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (toliau - ŽŪIKVC).

Iš VĮ ŽŪIKVC gaunami šių registrų duomenys:

- Žemės sklypų registras (HR);
- Žemės ūkio ir kaimo verslo registras (BDR);
- Gyvulių registras (AR).

Iš VĮ Registrų centras gaunami šio registro duomenys:

- Adresų registras (ADR).